บทที่ 1
บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

คณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งต่อมาได้รับการยอมรับและนำไปปฏิบัติอย่างแพร่หลายในนานาประเทศ เช่น ประเทศแคนาดา อังกฤษ สิงคโปร์ และมาเลเซีย เป็นต้น สำหรับประเทศไทย ในยุคที่การแข่งขันจากทั่วโลกทวีความรุนแรง ประกอบกับตั้งแต่ปี 2539 ที่ประเทศเริ่มเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจ ทำให้ธุรกิจหลายแห่งต้องเร่งหาทางช่วยเหลือตัวเองทุกวิถีทางเพื่อความอยู่รอด เช่น การพยายามเพิ่มรายได้และลดค่าใช้จ่าย โดยการจัดระบบงานให้มีประสิทธิภาพเพื่อลดความสูญเปล่าและการรั่วไหล และเมื่อเกิดความกดดันจึงเกิดการทุจริตในองค์กร ซึ่งอาจทำได้ด้วยวิธีการต่างๆ โดยใช้เครื่องมือทางการบริหารและทางการบัญชี รวมทั้งการล่มสลายของบริษัทต่าง ๆ ที่ขาดจริยธรรมที่ดีได้ลดความเชื่อมั่นของผู้ลงทุน

ด้วยเหตุนี้กระแสความต้องการข้อมูลทางการเงิน การบัญชี และความต้องการให้มีจรรยาบรรณที่ดีในการทำธุรกิจของบริษัทมหาชนได้ทวีเพิ่มมากขึ้น การจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบเป็นมาตรการหนึ่งที่จะทำให้คุณภาพของรายงานทางการเงิน การบัญชี และการติดตามสอบทานประเมินผลการดำเนินงานของบริษัทมหาชนดีขึ้น เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงระบบการปฏิบัติงานของกิจการที่ได้มาตรฐานและเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง มีประสิทธิภาพและเป็นที่น่าเชื่อถือ อันจะนำมาซึ่งการยอมรับและความมั่นใจจากประชาชนโดยทั่วไปและนักลงทุนทั้งในและนอกประเทศ

ดังนั้นคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนจัดให้มีกระบวนการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance) และมีคณะกรรมการตรวจสอบเป็นเครื่องมือที่สำคัญของคณะกรรมการบริษัทในการกำกับดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานของกิจการให้เป็นมืออาชีพและเป็นสากล ตลอดจนมีระบบการรายงานทางการเงินที่น่าเชื่อถือ อันจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจึงเห็นควรออกข้อบังคับและประกาศตลาดหลักทรัพย์ในส่วนที่เกี่ยวกับระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี และกำหนดให้บริษัทผู้ยื่นคำขอให้รับหลักทรัพย์ตั้งแต่วันที่ 19 มกราคม 2541 เป็นต้นไป ต้องจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการบริษัท ส่วนบริษัทจดทะเบียนในปัจจุบัน

ทุกบริษัทต้องจัดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบ ให้แล้วเสร็จภายใน 31 ธันวาคม 2542 [1]

โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับสถาบันการเงินควรต้องจัดให้มีระบบควบคุมกลไกการตรวจสอบการบริหารงาน เนื่องจากในช่วงปี 2540-2541 ที่ผ่านมา สถาบันการเงินหลายแห่งประสบปัญหามากมายและต้องเผชิญกับความเสี่ยงในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการทุจริต ความเสี่ยงจากการทำผิดกฎหมาย ปัญหาหนี้เสียและการขาดความเชื่อมั่นของสถาบัน ในขณะเดียวกันสถาบันการเงินมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศและมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนและภาคธุรกิจโดยตรง

จากผลดังกล่าวการศึกษานี้จึงมุ่งเน้นศึกษาทัศนคติของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เฉพาะกลุ่มธนาคารและกลุ่มเงินทุนหลักทรัพย์ที่มีต่อคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อให้ทุกองค์กรได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีคณะกรรมการตรวจสอบ และจะได้นำเอาแนวทางปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการตรวจสอบไปปฏิบัติอย่างจริงจัง ซึ่งจะทำให้เกิดกลไกการถ่วงดุลอำนาจ (Check and Balance) อีกรูปแบบหนึ่ง และทำให้การดำเนินงานของบริษัทมีประสิทธิภาพ รวมทั้งก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่บุคคลต่าง ๆ ได้แก่ นักลงทุน เจ้าหนี้ ผู้ถือหุ้น สาธารณชน ฝ่ายบริหาร ผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน และฝ่ายกำกับดูแล เพราะในอนาคตการมีคณะกรรมการตรวจสอบอาจขยายวงกว้างไปสู่ทุก ๆ กิจการ ทั้งรัฐวิสาหกิจและบริษัทเอกชน เพื่อจะได้เตรียมความพร้อมไว้ล่วงหน้า

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงทัศนคติของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารและกลุ่มเงินทุนหลักทรัพย์ที่มีต่อคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee)

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงทัศนคติของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารและกลุ่มเงินทุนหลักทรัพย์ที่มีต่อคณะกรรมการตรวจสอบ
2. ทำให้ทราบถึงประโยชน์ ปัญหา และความต้องการที่มีต่อคณะกรรมการตรวจสอบ ตามความเห็นของนักบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารและกลุ่มเงินทุนหลักทรัพย์

---

1. ประมวลจาก "เอกสารการประกาศข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเกี่ยวกับระบบการกำกับดูแลกิจการและคณะกรรมการตรวจสอบ", 19 มกราคม 2541.